

Zωή σ' έναν Ειρηνικό
Νέο Κόσμο

ΗΣΥΧΙΑ - ΤΑΞΗ - ΑΣΦΑΛΕΙΑ

«Μαμά, φοβάμαι!
- Τι φοβάμαι;
- Τι φοβάσαι, καρδιά μου;
- Το σκοτάδι.
- Έλα εδώ να σε αγκαλιάσω.

Και αυτός πήγε και χώθηκε στην ασφάλεια της αγκαλιάς της.»

«...η καθαριότητα και βέβαια η ασφάλεια αποτελούν προτεραιότητα...»
- Γιατί;

«Φοβάμαι τώρα με τους καινούριους γείτονες.

-(ψιθυρίζει καθώς κρέμεται από τα κάγκελα σε μια προσπάθεια να

μην ακοντεί από τους διπλανούς) Μα είναι Αλβανοί! Ποιος ξέρει τι φασαρία θα κάνουν!»

- Γιατί;

«...οι ολυμπιακοί αγώνες θα διεξαχθούν με απόλυτη ασφάλεια...»

Διαρκώς επαναλαμβανόμενη δήλωση από κυβερνητικά χείλη

«Η σχέση μου δεν μου παρείχε ασφάλεια. Τον άφησα.»

«Φοβάμαι να τα στείλω σ' αυτό το σχολείο. Δε βλέπεις σε τι κατάσταση είναι; Πάνω στο δρόμο και όποιος θέλει μπαίνει όποιος θέλει βγαίνει. Ξέφραγο αμπέλι. Το ιδιωτικό παρέχει καλύτερη ασφάλεια συν τοις άλλοις.»

Από συζήτηση για το πώς θα πάνε σχολείο τα ανήφια μου

«Φοβάμαι πως θα απολυθώ αν απεργήσουμε.»

Από μεσήλικη, παρ' ολίγον συναδέλφισσα μητέρα δύο παιδιών σε βιοτεχνία παραγωγής λαμπάδων όπου το αφεντικό δεν ήθελε να κάνει προσλήψεις ώστε να μπορεί τον λάχιστον να μας απολύνει. (Αν και βάσει νόμου απαγορεύεται η απόλυτη εργαζομένου/ης επειδή απεργεί)

«Φοβάμαι να γυρνάω αργά το βράδυ σπίτι. Δεν νοιώθω ασφαλής.

Κοιτάζω διαρκώς πάνω από τον ώμο μου.»

«Θέλω μια δουλειά που να μου παρέχει ασφάλεια.»

Από παλαιότερη διαφήμιση για θέσεις στο στρατό

«Η ασφάλεια στους χώρους του πανεπιστημίου αποτελεί ύψιστο μέλημα της συγκλήτου.»

Δήλωση συναδέλφισσας

1995, λίγο πριν τη φωταγώγηση
και την πρόσληψη καινούριων φυλάκων στο ΑΠΘ

Φόβος, φοβάμαι...

Ασφάλεια, ασφαλής...

Ο ΔΙΚΟΣ ΜΑΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

...που δεν λέει ν' αρχίσει,
ενάντια στο δικό τους,
που δεν λέει να σταματήσει

ΕΚΔΟΣΗ του "ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΧΘΡΟΥ" ★ ΕΝΤΥΠΟ ΔΡΟΜΟΥ • ΤΕΥΧΟΣ 4ο • ΜΑΗΣ 2003 • ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Xωρίς να είμαστε σε θέση και χωρίς να θέλουμε να δώσουμε ένα συγκεκριμένο ορισμό της έννοιας της ασφάλειας στην παρούσα ιστορική συγκυρία, αναγνωρίζουμε ότι η ασφάλεια αποτελεί αφενός τη βάση του σύγχρονου οικοδομήματος της εξουσίας και αφετέρου το πρώτιστο μέλλημα κάθε ανθρώπου που έχει κάπι να χάσει και τίποτα να φανταστεί. Το δόγμα της ασφάλειας από ένα σημείο και πέρα δεν χρειάζεται καν να επιβληθεί. Στηρίζεται σε μια πραγματική κοινωνική συνθήκη, την οποία διαμορφώνει και παραλληλα διαμορφώνεται απ' αυτήν. Έχει την ευελιξία να είναι αίτημα συλλογικό και ατομικό ταυτόχρονα, ψυχικό και πολιτικό.

Η ολοκληρωτική διάδοση του όρου ασφάλεια δεν μπορεί παρά να συνδέεται με έναν πραγματικό πολλαπλασιασμό των φόβων και ένα γενικευμένο αίσθημα ανασφάλειας που με διαφορετικό τρόπο χαρακτηρίζει όλες τις κοινωνικές τάξεις. Το αίσθημα ανασφάλειας προϋποθέτει κάποια υφιστάμενη απειλή. Ο κίνδυνος, υπαρκτός ή φανταστικός –δεν έχει και πολύ μεγάλη σημασία–, γεννά το φόβο. Ο φόβος ενώνει με πανίσχυρους δεσμούς, όσο κι αν είναι δεσμοί αλληλοκαταστροφικοί και κανιβαλικοί, ωφέλιμοι μόνο για την αναπταραγωγή του ίδιου του φόβου. Ο φόβος είναι μια δραματική μιօρφή μοναξιάς. Μια οριακή μιօρφή, που δημιουργεί ένα άτομο αποκομιμένο απ' όσα υπάρχουν έξω απ' αυτό, σε στάση άμυνας. Αυτή η λογική του φόβου αλλοιώνει σιγά-σιγά τις αξίες, μέχρι το σημείο που ο φόβος μεταβάλλεται σε «φονιά».

Zούμε σε μια εποχή μειούμενων προσδοκιών. Η εικόνα του κόσμου σήμερα χαρακτηρίζεται από το αίσθημα μιας πρωτόγνωρης αβεβαιότητας, όχι μόνο σχετικά με την τύχη και τις ικανότητες του καθενός, αλλά και σχετικά με τη μελλοντική μορφή του κόσμου, τον τρόπο διαβίωσης και τα ροιτήρια με τα οποία θα κρίνουμε το σωστό και το λάθος στη ζωή μας. Οι διαστάσεις της τωρινής αβεβαιότητας περιλαμβάνουν όλο το φάσμα της ζωής, διαμορφώνοντας μια περιορέουσα απιμόσφαιρα κινδύνου. Η σχέση ανθρώπου – εξουσίας, μια σχέση απόλυτης δύναμης από τη μια και απροστά-

εξουσίας. Μοιάζει σαν η εξουσία και οι κοινωνικές δομές που χαρακτηρίζουν τη συγκεκριμένη ιστορική της φάση να παράγουν μια γενικευμένη ανασφάλεια, τον έλεγχο και τη διαχείριση της οποίας αναλαμβάνουν στη συνέχεια πάλι οι ίδιες, ώστε να διαιωνίζουν την υπαρξή τους. Η διαδικασία αυτή εσωτερικεύεται και στο μυαλό του κάθε ανθρώπου. Μόνο που και πάλι η παραγόμενη ανασφάλεια τίθεται προς διαχείριση στην εξουσία. Η ταύτιση των ατομικών «συμφερόντων» με τις επιδιώξεις της κυριαρχίας οδηγεί στην αδιαφορία για τις συνθήκες της καθημερινής ζωής και την πορεία του ανθρώπου στον πλανήτη γη. Το «εις οιωνός άριστος αμύνεσθαι περί πάρτης», η θητική του ανταγωνισμού, πηγάνει χέρι με τη ματαίωση, την καχυποψία για τον διπλανό και τον αυτοεγκλεισμό. Πέραν των υλικών «αναγκών», το κενό, σ' έναν παροδεύσιμο

διαστροφής, αντιμετωπίζεται με την ανάπτυξη της γενετικής, της κρυογονικής, της επιδώξης εντέλει της αθανασίας – τη φρίκη μιας αιώνιας επανάληψης του υπάρχοντος. Ο φόβος του ανθρώπου να αντικρίσει κατάματα τον ίδιο του τον εαυτό και την πραγματικότητα τον καθιστά τελικά πειθήνιο υποτακτικό, μόνο ανάμεσα σε πεθαμένα νούματα.

Συλλογικά οράματα και καθολικά σχέδια, μέσω των οποίων παλιότερα οι άνθρωποι αποκτούσαν μία αίσθηση νοήματος και οικοδομούσαν την προσωπική τους ταυτότητα, σήμερα απουσιάζουν. Όπως κάθε δεσμός διαλύεται σε διαδοχικές συναντήσεις, έτσι και κάθε ταυτότητα σε διαδοχικά φορεμένες μάσκες. Η εικόνα του εαυτού διαιρείται σε μια σειρά από στιγμότυπα χωρίς συνοχή και τελικό ιδεατό στόχο. Η οικοδόμηση μιας ταυτότητας αντικαθίσταται από διαρκώς συναρμολογούμενες και αποσυναρμολογούμενες μορφές.^{*} Βοηθέται και παροτρύνεται κανείς προς αυτή την αλλαγή διάθεσης από μια αγορά που είναι οργανωμένη αποκλειστικά πάνω στην καταναλωτική ζήτηση. Η ζήτηση αυτή διατηρείται μόνιμα ανικανοποίητη, αποτρέποντας την απολίθωση οποιωνδήποτε αποκτημένων συνηθειών κι ερεθίζοντας την όρεξη των καταναλωτών για πιο έντονες αισθήσεις και νέες εμπειρίες. Μία αίσθηση, ωστόσο, εσωτερικού κενού και ματαιότητας ενισχύει και ενισχύεται από αυτήν την καταναλωτική ηθική. Κενό που δεν μπορεί να καλυφθεί ούτε με «ταυτότητες» ούτε με «օρθότητες» –μόνο η συνείδηση μπορεί, αλλά βρίσκεται σ' αζήτητα.

Τα όνειρα του πλουτισμού και της προσωπικής ανάδειξης συνθλίβονται (δεν θα τα κλέψουμε κιόλας), μαζί με τις παροχές του «κοινωνικού» κράτους. Η κοινωνική ανισότητα αυξάνεται και πληθαίνουν αυτοί που υφίστανται ολοένα και στυγνότερη εργασιακή εκμετάλλευση. Καμιά δουλειά δεν είναι εγγυημένη, καμιά θέση δεν είναι απόλυτα αξιόπιστη, καμιά ικανότητα δεν είναι μόνιμα χρήσιμη, η πείρα και η τεχνογνωσία μόλις αποκτηθούν μετατρέπονται σε μειονέκτημα και οι δελεαστικές καριέρες μετατρέπονται σε μονοπάτια που οδηγούν στην αυτοκαταστροφή. Στις δε χώρες του τρίτου κόσμου εκατομμύρια άνθρωποι εξοντώνονται στα κάτεργα της καταναγκαστικής εργασίας. Εκεί η βία είναι συχνά τόσο ωμή, ώστε τα προσωρινά περιπτεύοντα. Στα σύνορα των δύο κόσμων, η φιγούρα του εξαθλιωμένου μετανάστη προορίζεται να αποτελέσει το φθηνό εργατικό δυναμικό στα γοανάξια της μηχανής.

Hασφάλεια προσπαθεί να σταματήσει το χρόνο, την ιστορία. Είναι ένα σύστημα παγώματος του χρόνου, ακινητοποίησης και διατήρησης των δεδομένων συνθηκών. Αναγκαστικά αποτυχημένο, αφού η ιστορία δεν έχει τέλος, οι αντιθέσεις είναι όλες παρούσες και δρουν, είτε μέσα στην οποιαδήποτε «μηχανή» (όπου όσο αυξάνεται η ταχύτητα αυξάνεται και ο κίνδυνος απυχήματος) είτε στην παραγωγή απόγνωσης των αποκλεισμένων, των υποταγμένων, των θλιψμένων. Η φαντασία, η πίστη στη δυνατότητα της προγιγάντωσης του ανέφικτου θα βρίσκουν πάντοτε τους τρόπους να διαμορφώνουν το χώρο της πράξης τους. Σε απομικό ή πλανητικό επίπεδο η ασφάλεια είναι ανέφικτη, όπως κάθε ταυτότητα που συγχροτείται διά του αποκλεισμού του άλλου. Η ασφάλεια είναι ιδεολογία της γενι-

κευμένης δυστυχίας του μοναχικού σύγχρονου ανθρώπου.

Η κυριαρχία δεν μπορεί πια να παράγει θετικές ιδεολογίες. Δεν μπορεί πια να διακηρύξει «ελευθερία-ισότητα-αδελφότητα», όπως τα κράτη του 19ου αιώνα στο πρότυπα της Γαλλικής Επανάστασης, δεν μπορεί να μιλήσει για ελευθερία στον ανταγωνισμό της αγοράς όπως οι παλαιοφίλελεύθεροι καπιταλιστές, δεν μπορεί να πουλήσει «ισότητα» στην παιδεία, την υγεία και τη στέγαση, όπως η πρώην εσδό και οι δομοφόροι της, ούτε «ελευθερία στην κατανάλωση», ευτυχία και βόλεμα, όπως όλα λίγα πολύ τα «ανεπτυγμένα» κράτη μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι πολιτικές για την οικονομία, τη δημιουργατία, τον πολιτισμό πείθουν ολοένα και λιγότερους. Οι ίσες ευκαιρίες του φιλελευθερισμού, τα «ανθρώπινα δικαιώματα» του κοινωνικού κράτους οι πολυπολιτισμικές αξίες ολοκλήρωσαν τον κύκλο τους στην προπαγάνδα. Το ψέμα εξουθενώθηκε τόσο που δεν είναι καν πειστικό. Βρισκόμαστε στη διαδικασία παραγωγής του νέου ψέματος που θα είναι ταυτόχρονα και παλιό. Η ιδεολογία της ασφάλειας είναι μία βασική παράμετρός του, καν αναδεικνύεται κεντρικά από την προπαγάνδα στην παρούσα ιστορική συγκυρίσιμη ματιά στα δελτία ειδήσεων ή στους λόγους κάθε είδους αξιωματούχων αριστερών.

«Ασφαλής κάτω από τα παρατηρητικά μάτια»
-διαφήμιση στους δρόμους του Αονδίνου για
την επιτήση στα μέσα μεταφοράς.

Το μόνο που μπορεί να παράγει η κυριαρχία είναι ιδεολογίες αμυντικές (ώστε να συγκαλύπτουν αποκαλυπτες αρπακτικές πρακτικές). Το δόγμα της ασφάλειας οχυρώνει την ατομική ιδιοκτησία ακρογωνιαίο λίθο του καπιταλισμού. Δημιουργεί το καλύτερο συμβολικό περιβάλλον για οποιαδήποτε σύρραξη εναντίον κάποιου εχθρού, κατασκευάζει διάχυτους εχθρούς που απειλούν ταυτόχρονα και την ιδιοκτησία και το δικαίωμα σε αυτήν, συσπειρώνει γύρω απ' το φόβο, αναπαράγει το φόβο. Επιπλέον, το δόγμα της ασφάλειας κινεί μία ολόκληρη βιομηχανία προϊόντων και υπηρεσιών: τη στρατιωτική βιομηχανία –πυλώνα της οικονομικής αναπαραγωγής και των τεχνολογικών εφευρέσεων σε πολλούς τομείς–, τις υπηρεσίες επιτήρησης, παρακολούθησης και ελέγχου, την παραγωγή των αντίστοιχων προϊόντων, τη δόμηση και την αναμόρφωση της νομοθεσίας, κ.ο.κ.

Το διαρκές αίτημα της κυριαρχίας για την επιβολή της καπιταλιστικής σχέσης σ' ολόκληρο τον κόσμο, ακόμη και εκεί

Zωή σ' ἐναν Ειρηνικό Νέο Κόσμο

που υπήρχαν διαφορετικές ή δυσλειτουργικές για την πραγματικότητα και την απόδοση των συστημάτων. Το πρώτο σημαντικό μέρος της ανανέωσης της πολιτικής ασφαλείας στην Ελλάδα θα πρέπει να είναι η ανανέωση της αστυνομίας, η οποία θα πρέπει να γίνεται πιο αποδοτική, πιο αποτελεσματική και πιο διαφανής. Η ανανέωση της αστυνομίας θα πρέπει να γίνεται μέσω της ανανέωσης της πολιτικής ασφαλείας, η οποία θα πρέπει να γίνεται πιο αποδοτική, πιο αποτελεσματική και πιο διαφανής.

Οσοι, τέλος, έχονται αντιμέτωποι, λόγω θέσης ή επιλογής, στις κυριαρχικές προσταγές στο εσωτερικό του «ανεπτυγμένου» κόσμου, βρίσκονται απέναντι σε μια καταστολή που αναβαθμίζεται τόσο, ώστε μια αυτονομική επιχείρηση σε κάποια καπιταλιστική μητρόπολη να διαφέρει ελάχιστα από έναν περιφερειακό πόλεμο «χαμηλής έντασης». Όσο για τον ορισμό του τρομοκράτη και του εχθρού, αυτός χρησιμοποιείται με τρόπο ώστε να περιλαμβάνει όλους όσοι ελπίζουν να μετασχηματίσουν ή να ανατρέψουν την πολιτική, οικονομική και κοινωνική δομή των κοινωνιών, αλλά και για να νομιμοποιήσει την αρπακτικότη-

“Προτιμότερο ελεύθερο ελάφι στο δάσος με τους λύκους, παρά σ' ένα κλουβί με εξασφαλισμένο φαγητό και ύπνο.”

Η ασφάλεια λέει: «Όμορφα παιδιά η όμορφη περιπέτεια τέλειωσε». Όμως εμείς δεν

[REDACTED]

- * Κι όπως λέει κι ένα τραγουόδι:
  - Στα 15 χειριμεταλάς, στα 20 ρείβερ
  - Στα 30 χριστιανός, στα 40 βιουδιστής
  - Πάνω απ' όλα όμως ιδιώτης και καταναλωτής.
- (ορεφόρεν)
- Όμορφα παιδιά η περιπέτεια τέλειωσε
- Το '70 κνίτης, το '80 αναρρχικός
- Το '90 πατριώτης
- Πάνω απ' όλα όμως καταναλωτής και ιδιώτης.
- Όμορφα παιδιά κλπ.

CTRL + [SPACE]

Η πολεοδομία είναι προληπτική αστυνομία, έλεγαν οι καταστασιακοί. Σ' αυτό το κείμενο θα αναφέρουμε μερικά κοινβικά σημεία στην ιστορία των πόλεων που ενισχύουν αυτή τη θέση, καθώς διερευνούν τη σχέση της πολεοδομίας με τον έλεγχο, την πειθαρχία και τη σύγχρονη ιδεολογία της ασφάλειας. Η εξέταση θα είναι μερική, αφού περιορίζεται στο τμήμα του πλανήτη που αποκαλείται “δυτικός κόσμος”, ενώ συγχρόνως είναι επιλεκτικά σημειακή (δεν ερμηνεύουμε, άλλωστε, γραμμικά την εξέλιξη ούτε των πόλεων, ούτε των κοινωνιών).

Nα ξεκινήσουμε με μερικές αφετηριακές παραδοχές. Η εμφάνιση των πόλεων συμπίπτει με την εμφάνιση της οργανωμένης εξουσίας και των διαχωρισμένων κοινωνιών. Οι προσωρινές εγκαταστάσεις νομάδων ή οι αγροτικοί οικισμοί όπου κυριαρχούσε η συλλογική ζωή και η κοινοκτημοσύνη βρίσκονται στο στόχαστρο των οργανωμένων πολεμιστών που οχυρώνονται πίσω από τείχη από όπου καταληστεύουν τους γεωργούς. Σταδιακά, αρκετοί χωρικοί απεμπολούν την ελευθερία τους και συγκεντρώνονται γύρω από τα τείχη για να αποκτήσουν ασφάλεια. Από την εμφάνισή τους, λοιπόν, οι πόλεις σηματοδοτούν την έκφραση στο χώρο της κυριαρχίας πάνω στη φύση αλλά και της κυριαρχίας ανθρώπων πάνω σε ανθρώπους. Έτσι, διαχρονικό γνωρισμα των πόλεων είναι η οργάνωση της αναπαραγωγής και της επέκτασης της εξουσίας. Από την άλλη μεριά, οι πόλεις είναι επίσης πεδίο συνάντησης και διαλόγου, επικοινωνίας και ανάπτυξης του πνεύματος και της κριτικής, εμφάνισης τελικά της πολιτικής και των απελευθερωτικών κινημάτων. Γι' αυτό το λόγο, οι κυρίαρχες τάξεις διεξάγουν μέσα στις πόλεις έναν ακατάπαυστο πόλεμο που περιλαμβάνει την καταστολή, τον έλεγχο, αλλά και την συμπόρευση των υπηρόων με τους δυνάστες τους – συμπόρευση που επιτυγχάνεται είτε με τη μεταφυσική είτε με την επίκληση κοινών συμφερόντων απέναντι σε κάποιον εξωτερικό εχθρό. Μέσα στους αιώνες, η καταστολή, ο έλεγχος και η ενσωμάτωση πήραν διαφορετικές μορφές και διαφορετική έκταση. Αρκετές από αυτές τις εκφράσεις του πολέμου των κυρίαρχων ενάντια στους υπηρόους δεν βρήκαν απλά την έκφρασή τους στο δομημένο χώρο, αλλά και, σε μεγάλο βαθμό, επιτεύχθηκαν ακριβώς χάρη στην οργάνωση του χώρου – **την πολεοδομία**.

...ΣΤΗΝ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Το ιπποδάμειο είναι ένα εντελώς πρωτόγνωρο για τα δεδομένα της εποχής πολεοδομικό σύστημα, η βάση του οποίου είναι ο ορθογωνικός κάνναβος, που σε μετάφραση στο χώρο σημαίνει δρόμοι παράλληλοι και κάθετοι που σχηματίζουν μεταξύ τους οικοδομικά τετράγωνα. Με το ιπποδάμειο, δίνεται η δυνατότητα **ορθολογικής οργάνωσης** και ελέγχου του χώρου και των λειτουργιών της πόλης, στην οποία αρχίζουν να διακρίνονται καθαρά τρία κέντρα εξουσίας: το θρησκευτικό, το πολιτικό-διοικητικό και το εμπορικό. Το ιπποδάμειο εμφανίζεται σε μια περίοδο και σε μια γεωγραφική περιοχή όπου κάνει την εμφάνισή της η έννοια του **πολίτη**. Οι ελληνικές πόλεις-χράτη όμως, αντί να επεκτείνουν την έννοια της πολιτικής ελευθερίας ώστε να συμπεριλαμβάνει όλο τον πληθυσμό και σε όλα τα επίπεδα, επιλέγουν το δρόμο της “ορθολογικής” οργάνωσης της διαχωρισμένης κοινωνίας, διατηρώντας ως κεντρικό σημείο στην πόλη το **δημόσιο χώρο**, ως έκφραση μιας οριοθετημένης πολιτικής κοινωνίας. Όταν όμως η ελευθερία περιχαρακώνεται, φθίνει και πεθαίνει... Στα επόμενα χρόνια, το συγκεκριμένο σύστημα γενικεύεται, λόγω της απλότητας χάραξης που το χαρακτηρίζει και της δυνατότητας ταχύτατης επέκτασης της πόλης προς όλες τις κατευθύνσεις, καθώς επίσης και του γεγονότος ότι μετατρέπει την πόλη σε ένα μηχανισμό εύκολα αναγνωρίσιμο. Αυτό που αλλάζει είναι η έννοια του δημόσιου χώρου. Στα ελληνιστικά χρόνια μετατρέπεται σε καρικατούρα, ενώ το ανθρώπινο μέτρο εξαφανίζεται και τα μνημειακά οικοδομήματα κάνουν ξανά την εμφάνισή τους. Στα χρόνια της ρώμης, ο δημόσιος χώρος μετατρέπεται σε **δημόσιο θέαμα**, την

...ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Με την ανάπτυξη του εμπορίου και της εισφορής αγαθών από τις αποικίες σε Αμερική, Αφρική και Ασία, το μέγεθος των ευρωπαϊκών πόλεων αυξάνεται και επανέρχεται στο προσκήνιο η ανάγκη του σχεδιασμού τους, καθώς και του ελέγχου των πληθυσμών που αρχίζουν να στοιβάζονται σ' αυτές. Η μεσαιωνική κληρονομιά των πόλεων αποτελεί τεράστιο εμπόδιο. Μπροστά σ' αυτή την τροχοπέδη, ακολουθείται η λύση του καψίματος - κατεδάφισης και της ανοικοδόμησης των ιστορικών πυρήνων. Ήδη από τον 15ο αι. ο Alberti, διαχωρίζοντας τους δρόμους της πόλης σε κύριους και δευτερεύοντες, αποκαλούσε τους πρώτους "viae militares" – στρατιωτικές οδούς. Οδούς που όφειλαν να είναι ευθείες, πλατιές και ισόπεδες, ώστε "να μην εμποδίζουν τη διέλευση με τάξη των στρατεύματος". Είτε για παρέλαση (επίδειξη δύναμης) είτε για την πραγματική χρήση βίας. Στο ίδιο πνεύμα, ο Palladio (16ος αι.) αναφέρει πως "οι δίοδοι θα είναι πιο βολικές αν θα είναι παντού ίσες· με άλλα λόγια να μην υπάρχει κανένα σημείο τους όπου να μην μπορεί να κινηθεί εύκολα στρατός". Στο κέντρο της πόλης ο Palladio θέτει μια μεγάλη πλατεία, όπου συναντώνται οι "λεωφόροι"· εκεί το ποιθετεί το ανάκτορο του γηγεμόνα ή το κυβερνητικό μέγαρο, δίπλα του το θησαυροφυλάκιο και στη συνέχεια τη φυλακή, χωρισμένη σε τρεις κατηγορίες, (α) για τους τρελούς, (β) για τους χρεώστες και (γ) για τους προδότες. Σταδιακά το θησαυροφυλάκιο αντικαθίσταται από το χρηματιστήριο, καθώς η τάξη των εμπόρων αποκτά μεγαλύτερο μερίδιο της εξουσίας και εισερχόμενε στην καπιταλιστική περίοδο.

Ωστόσο η καταστολή δεν επαρχεί. Σύντομα ο μηχανισμός της τιμωρητικής και τυραννικής απόλυτης εξουσίας βρίσκεται σε κρίση. Μια άλλη λύση –λιγότερο βίαιη αλλά εξίσου αποτελεσματική– πρέπει να βροθεί. Και η λύση λέγεται **εποπτεία**.

ΚΑΤ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΕΕΓΕΡΣΕΙΣ

Μετά την πτώση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας οι πόλεις συρρικνώνονται πληθυσμακά και η δόμηση γίνεται απόλυτα συμπαγής. Το οδικό δίκτυο περιορίζεται σε ένα σύμπλεγμα από δαιδαλώδη σοκάκια, καθώς ως πρωταρχικό μέλημα επανέρχεται το ξέπλυμα της θωράκισης από τον εξωτερι-

ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ...

Βρισκόμαστε στο 1791, όταν ο αγγλος φιλόσοφος και νομομαθής Jeremy Bentham κυκλοφορεί το περίφημο έργο του “Πανοπλία” που απέδιδε έμμεσα μια πανεύπολη

Στο έντυπο αυτό επιχειρούμε μια πρώτη κα-
τάθεση σκέψεων και απόψεων γύρω από το
ζήτημα της ασφάλειας, ένα ζήτημα με παγκό-
σμια διάσταση. Η ασφάλεια έχει γίνει μια από
τις κυρίαρχες ιδεολογίες της εποχής. Είναι «η
ιδεολογία ενός ανθρώπου που έχει πολλά να
χάσει και τίποτα να φανταστεί». Στο όνομα της
διεξάγονται πόλεμοι, αυξάνονται οι στρατιωτι-
κοί εξοπλισμοί, εντείνεται η καταστολή στο
εσωτερικό των δυτικών κοινωνιών.

EDITORIAL

εθελοντισμού) ήρθε κι έδεσε με το νέο μεγάλο «εθνικό οράμα»: τους ολυμπιακούς αγώνες του 2004. Η τωρινή αύξηση της καταστολής και του ελέγχου θα κλιμακωθεί μέχρι τους ολυμπιακούς και το σίγουρο είναι ότι θα μείνει και μετά.

κοί εξοπλισμοί, εντείνεται η καταστολή στο εσωτερικό των δυτικών κοινωνιών.

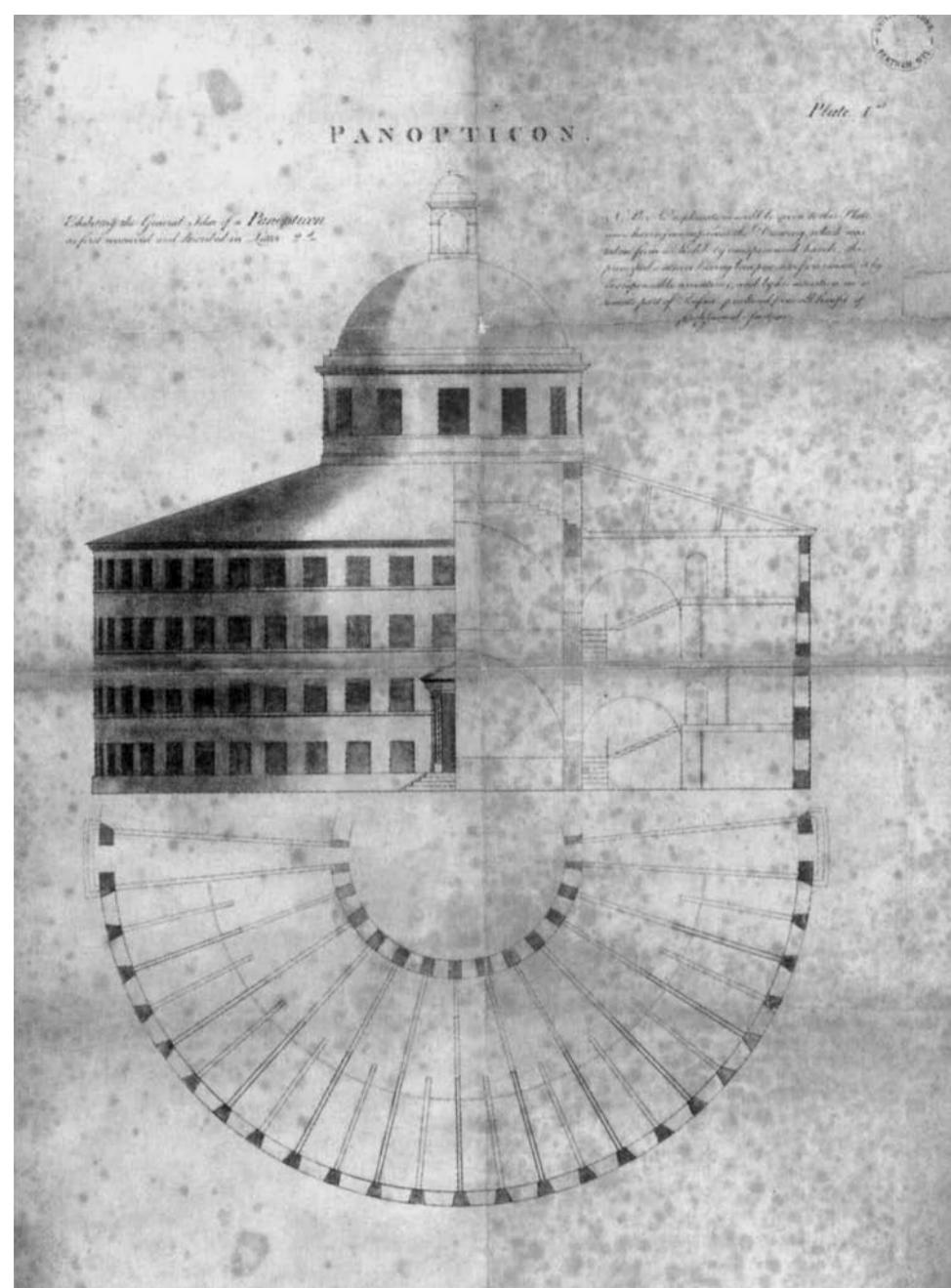
Όταν το σύνολο το ελληνικής κοινωνίας δεν έχει καμμία αμφιβολία για το ότι η ασφάλεια δεν ήταν παρά μια πρόφαση για τον πόλεμο στο ιράκ, φαντάζει περίεργη η ευκολία με την οποία αφομοιώνει τα ίδια ακριβώς επιχειρήματα περί ασφάλειας όταν αυτά εκπορεύονται από τα ελ-

ληνικά αφεντικά.
Σε εγχώριο επίπεδο, η ιδεολογία της ασφά-

το μέλλον), καθώς και τις ήπτες των επαναστατικών κινημάτων του παρελθόντος.

Στο δεύτερο μέρος (κείμενα αυτών των σελίδων), εξετάζουμε τη σχέση της ασφάλειας με την πολεοδομία. Πώς δηλαδή, συγκεκριμένα πολεοδομικά μοντέλα των δυτικών κοινωνιών τέθηκαν στην υπηρεσία της κυριαρχίας στο παρελθόν και πώς σήμερα η απαίτηση για ασφάλεια συμβαδίζει με την εφαρμογή νέων μορφών κοινωνικού ελέγχου στο χώρο (εξαφάνιση δημόσιων κοινωνικών χώρων, αύξηση της επιτήρησης, κάμερες, μπάτσοι στις γειτονιές και άλλα ωραία).

‘Όπως και να έχει, το δόγμα της ασφάλειας δεν είναι κάτι πρόσκαιρο, αλλά μια πραγματικότητα που ήρθε για να μείνει. Η ενασχόληση με αυτό το ζήτημα δεν θέλουμε να περιοριστεί στο παρόν έντυπο, αλλά να αποτελέσει μια ευρύτε-

χρονικά με μια γενική τάση μεταρρύθμισης της μορφής που είχε μέχρι εκείνη την εποχή η εξουσία. Συγκεντρωμένη στα χέρια λιγοστών προσώπων, απόλυτη και εκδικητική, αποκομιμένη από την καθημερινή ζωή, επενέβαινε σε έκτακτες περιστάσεις, στιγμαία, επιβάλλοντας απαγορεύσεις, τιμωρίες, φυλακίσεις, βασανισμούς, θανατικές ποινές. Ο χαρακτήρας που είχε μέχρι εκείνη την εποχή έπρεπε οπωαδήποτε να εξελιχθεί. Η λογική της εξουσίας ήταν πλέον απαραίτητο να διαχυθεί μέσα στην καθημερινότητα και τις σχέσεις των ανθρώπων, να είναι διαρκής, να αποτελεί γενικό πρότυπο λειτουργίας της κοινωνίας.

Μέσα σ' αυτό το νέο πλαίσιο που είχε αρχίσει να διαμορφώνεται, κινείται και η ιδέα του πανοπτικού σχήματος του Bentham. Το "Πανοπτικόν" είναι καταρχήν ένα αρχιτεκτονικό σχέδιο. Το σχέδιο μιας διάφανης κυκλικής φυλακής: στην περιφέρειά της ένα δακτυλιοειδές οικοδόμημα που διαιρείται σε κελιά, τα οποία διαπερνούν ολόκληρο το πάχος του οικοδομήματος. Στα κελιά είναι κατασκευασμένα δύο παράθυρα: το ένα βλέπει προς τα έξω και αφούγκει το φως για διατερονά το κένω-

Bentham φούντισε να προβλέψει πατζούρια στα παράθυρα του κεντρικού πύργου, αλλά και χωρίσματα στο εσωτερικό του, που θα αποτρέπουν τη δημιουργία σκιών λόγω της παρουσίας ανθρώπινου σώματος. Το προσδοκώμενο αποτέλεσμα γίνεται πλέον πραγματικότητα, καθώς σπάει η αμοιβαία ορατότητα μεταξύ εγκλείστων και παρατηρητών. Φτάνει λοιπόν ένας και μόνο άνθρωπος στον κεντρικό πύργο για να επιτηρεί μεγάλο πλήθος κρατουμένων, χωρίς ποτέ ο ίδιος να γίνεται αντιληπτός. Ο φυλακισμένος δεν πρέπει να ξέρει πότε παρακολουθείται. Αρκεί να είναι πεπεισμένος ότι ανά πάσα στιγμή το βλέμμα του φύλακα μπορεί να είναι καρφωμένο πάνω του. Μόνο έτσι θα μπορέσουν να μονιμοποιηθούν τα αποτελέσματα της επιτήρησης. Μόνο υπό αυτές τις συνθήκες θα καταστεί δυνατό να εδραιωθεί ένα είδος εξουσίας ανεξάρτητο από την παρουσία αυτού που την ασκεί. Μόνο μ' αυτό τον τρόπο θα δημιουργηθούν εκείνοι οι εσωτερικοί μηχανισμοί που παγιδεύουν το άτομο, ώστε τελικά να γίνει ο ίδιος ο κρατούμενος φρούριος της εξουσίας που καταστέλλει την θέληση του.

και αφήνει το φως να διαπερνά το χώρο πέρα για πέρα· το άλλο κοιτάζει προς το εσωτερικό του οικοδομήματος, στο κέντρο του οποίου βρίσκεται ένας πύργος με μεγάλα παράθυρα. Καθένα από αυτά παρέχει τη δυνατότητα παρακολούθησης ορισμένου αριθμού κελιών, με αποτέλεσμα τελικά να υπάρχει πλήρης οπτική σύνδεση μεταξύ όλων των κελιών του περιφερειακού οικοδομήματος και του κεντρικού πύργου. Ως εκ τούτου, οι κινήσεις όλων των εγκλείστων παρατηρούνται, καθώς σκοτεινές περιοχές δεν υπάρχουν. Κάτι τέτοιο όμως από μόνο του δεν θα ήταν αρκετό. Οι φυλακισμένοι δεν θα έπρεπε να αντιληφθούνται σύντομα πως αντί

λαμβανονται ουτε την παρουσια, ουτε την απουσια του φυλακα. Γι' αυτό το λόγο οις.

Το “Πανοπτικόν” είναι λοιπόν ένας μηχανισμός που μπορεί να θέσει κάθε στιγμή τα πάντα υπό επιτήρηση και κρίση· που εσωτερικεύεται και γίνεται συνείδηση και σ' αυτούς που υφίστανται τον έλεγχο· που για να κινηθεί δεν χρειάζεται ούτε πλήθος φυλάκων ούτε πρόσωπα με συγκεντρωμένη δύναμη. Η δύναμη της εξουσίας αυξάνεται, χωρίς αιτή να κινδυνεύει να εκπολιτιστεί σε

τυραννία στα μάτια των υπηκόων. Αν αντί για τον σωφρονισμό φυλακισμένων θεωρήσουμε ως ζητούμενο τη φύλαξη τρελών, τη διδασκαλία μαθητών ή την επιτήρηση εργατών, μπορούμε εύκολα να αντιληφθούμε τι εννοούσε ο εμπειρευτής του "Πανοπτικού" όταν έλεγε ότι πρόκειται βέβαια για μια αρχιτεκτονική μορφή, κυρίως δύναμης είναι μια μορφή διακινέντησης, ένας τρόπος με τον οποίο το πνέυμα μπορεί να ασκήσει εξουσία πάνω στο πνέυμα. Το ίνειο του Bentham, όπως και των σημειωνών συνδοιπόρων του, είναι η πανοπτική κοινωνία. Μια κοινωνία με γενικευμένες δομές ελέγχου, πειθαρχίας και επιτήρησης.

Το σχέδιο του Bentham βρήκε την εκφραστή του στην χωροταξία μέσα από τον ανασχεδιασμό μεγάλων τμημάτων του Παρισιού από τον βαρύνον Haussmann. Στην πραγματικότητα, ο Haussmann ενσωμάτωσε στο σχεδιασμό του όλη την εμπειρία των εξουσιαστών για τον έλεγχο των πόλεων. Η πόλη χωρίστηκε σε τομείς άμεσα επιτηρούμενους από διάσπαρτα κέντρα εξουσίας τα οποία συνδέονταν με διαγώνιες χαράδρες. Οι εργατικές συνοικίες διαμορφώθηκαν με κάνναβι, ενώ γύρω τους φαρδιές λεωφόροι μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τόσο για να τις αποκρύψουν από την υπόλιτη πόλη όσο και για να μετακινούνται στρατεύματα. Οι χιλιάδες νεκροί της καταστολής της παρισινής κομμούνας το 1871 οφειλούνται, σε μεγάλο βαθμό, στην πολεοδομική χάραξη του Haussmann, ενώ τα διδάγματά της ενσωμάτωθηκαν στο σχεδιασμό λίγο-πολύ όλων των μεγάλων αστικών κέντρων.

Τοξεινότητη, επιτήρηση, καταστολή... Ήδη από τα τέλη του 19ου αι. ο βιομηχανικός καπιταλισμός κυριαρχεί πάνω σε κάθε άλλη μορφή κοινωνικής οργάνωσης και αναδεικνύει την οικονομία σε αποκλειστικό τρόπο οργάνωσης και ερμηνείας της ζωής. Η οικονομία πλέον ξαναφτιάχνει ολόκληρο τον κόσμο σύμφωνα με τον εαυτό της. Στην αρχή του κειμένου σημειώσαμε πως "μέσα στους αιώνες, η καταστολή, ο έλεγχος και η ενσωμάτωση πήραν διαφορετικές μορφές και διαφορετική έκταση". Πάντοτε όμως η ενσωμάτωση ήταν και παραμένει η ανώτερη μέθοδος εξασφάλι-

σης της υποδούλωσης. Φυσικά η εξουσία δεν εγκαταλείπει την επιτήρηση και την καταστολή – αντίθετα τις ενισχύει και τις αναπτύσσει διαρκώς. Το γεγονός δύναται ότι οι δυτικές καπιταλιστικές κοινωνίες κατάφεραν να ενσωματώσουν τους πληθυσμούς τους στην οικονομοκεντρική αντιληφτή της ζωής ήταν που τις επέτρεψε να θριαμβεύσουν πάνω στο έδαφος μπλοκ, το οποίο είχε περιοριστεί στην επιτήρηση και την καταστολή (ο Bentham θέτει περήφανος για τις πανοπτικές "κομμονιστικές" κοινωνίες).

...ΣΤΗΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ

Στην πρόσημη φάση των βιομηχανικών κοινωνιών, κεντρική θέση κατέχει το εργοστάσιο και η οργάνωση της παραγωγής. Η συγκέντρωση των εργατών, όμως, εκτός από κέρδη για τ' αφεντικά, αλλάζει τις πάσιες και επιτρέπει ν' αναπτυχθούν η συνείδηση και η οργάνωση της συλλογικής αντίστασης των εκμεταλλευμένων. Με στόχο τη διάλυση της προλεταριακής συλλογικότητας αλλά και την εξασφάλιση μιας συνεχούς κερδοφορίας, σε μια επόμενη φάση το κεφαλόι χρειάζεται να "επαναστατικοποιεί" διαρκώς τον τομέα της κατανάλωσης. Παράγει νέα προϊόντα και νέες ανάγκες. Και συγχρόνως οργανώνει ένα νέο, ευρύτερο εργοστάσιο: **αυτό της αναπαγωγής των κυρίαρχων σχέσεων**. Ένα εργοστάσιο που παράγει ιδεολογίες, γλώσσες, πληροφορίες, που μπορεί να απευθύνεται μαζικά αλλά και μονιμάκα, που απαγορεύει αλλά και υπαγορεύει τις επιθυμίες. Στόχος είναι η συνείδηση όλων και καθενός ξεχωριστά, η καταλήψη του συνόλου του χώρου και του χρονού, η μετατροπή των ανθρώπων σε λειτουργικά εξαρτήματα του κεφαλαίου.

Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο από τις "ανεπτυγμένες" χώρες (και κάπως αργότερα στην ελλάδα), η "ανάπτυξη" και η "κατανάλωση ευημερίας" γίνονται οι κυρίαρχοι μύθοι. Η ελευθερία και η ευτυχία μετατρέπονται από συλλογικά προτάγματα των ταξικών οργανώσεων σε ατομικές επιδιώξεις που μπορεί να καλύψει η αγορά. Αυτή η ποιοτική αλλαγή που σηματοδοτεί

το πέρασμα στις κοινωνίες της ενσωμάτωσης θα γεννιέσει μια γενικευμένη δυσανεξία αλλά και θα προδοτήσει όλους τους δαίμονες της καθημερινότητας, η πολεοδομία, ως επιστήμη της κυριαρχίας, γίνεται η οργάνωση των προκαθορισμένων διαδρομών εμπορευμάτων και ανθρώπων που έχουν γίνει εμπορεύματα.

Η πόλη είναι η αποτύπωση των κοινωνικών σχέσεων στο έδαφος. Η ιστορία αυτών ακριβώς των κοινωνικών σχέσεων είναι χαραγμένη στο σώμα της – κι εξακολουθεί να χαράσσεται καθημερινά. Ο

στην πλειονότητα των πεδίων της ζωής την καθιστά βασικό ωριμοτήτη και βιωματόδοτή της καθημερινότητας, η πολεοδομία, ως επιστήμη της κυριαρχίας, γίνεται η οργάνωση των προκαθορισμένων διαδρομών εμπορευμάτων και ανθρώπων που έχουν γίνει εμπορεύματα.

Η απουσία συλλογικών διεκδικήσεων, κοινωνικών αγώνων, οραμάτων και στόχων, που χαρακτηρίζει τις κοινωνίες των δυτικών πόλεων τα τελευταία τουλάχιστον χρόνια, μεταφράζεται στο χώρο με την ελαχιστοποίηση των συναντήσεων, την κα-

δικεί τη ζωή του αλλά τη διαχειρίζεται.

Το φάντασμα του δημόσιου χώρου έχει μεταφερθεί στην τηλεόραση και οι πόλεις είναι γεμάτες απουσίες. Απουσία συναντήσεων, απουσία συλλογικής έμπτυνσης, απουσία συλλογικών αυτοθεσμών επιθυμιών. Ο πραγματικός δημόσιος χώρος γίνεται άχοητος, μετατρέπεται σε πάροινη αυτοκινήτων ή παρακίνητων βιομηχανία της διασκέδασης, η οποία, χωρίς ορατές πλέον κοινωνικές αντιστάσεις, μπορεί ανεμπόδιστα να τον καταλάβει και να τον εκμεταλλευτεί όπως αυτή ξέρει.

Η καταστροφή της γειτονιάς, της πλατείας, του δρόμου ολοκληρώνεται με την εθελούσια απομάκρυνση από τους χώρους αυτούς των κατοίκων, που έχουν αφεθεί να πειστούν ότι η ζωή είναι ένας ψυχρός συνδιαυτός χρήματος, υποταγής και υπολογισμού, με μικρό διαλείμματα αγχωμένης διασκέδασης. Οι κάμερες παρακολούθησης, τα κάγκελα, οι σεκουιουριτάδες έχουνται να επιβεβαίωσουν την ανυπαρξία συναντήσεων. Το αστικό περιβάλλον, κατεστραμμένο από τη μόλυνση του εμπορεύματος, εξακολουθεί να υφίσταται μόνο και μόνο επειδή έχει πείσει τους υπηρόδους ότι δεν υπάρχει άλλη λύση – κι ακόμα χειρίζεται ολοένα και περισσότερη ασφάλεια, ολοένα και περισσότερος φόβος.

Η έλλειψη κοινότητας νοημάτων και επικοινωνίας καλύπτεται βιαστικά με απόσωτρες ροές απομονωμένων ανθρώπων. Ζούμε μια αέναντι κίνηση δίχως αρχή και τέλος. Ο χόρος παγώνει στις στιγμές κατανάλωσης, παγώνει στις κυλιόμενες σκάλες, στους αυτοκινητόδρομους, στη βιαστικό περπάτημα, στις ροές ψηφιακών πληροφοριών, στις επαναλαμβανόμενες διαφημίσεις των εμπορευμάτων. Η σκέψη, η μνήμη, η συλλογική ευθύνη και η επικοινωνία αναβάλλονται για άγνωστο χώρο και χρόνο.

Η πόλη, που θα μπορούσε να είναι μια κοινότητα ζωντανών οργανισμών, γίνεται ένας συνεταιρισμός τηλεκατευθυνόμενων καταναλωτών.

Ασκητή αναπνοής: Να αποσπάσουμε στιγμές και χώρους από την κυριαρχία

DEDICATED TO OUR SOLDIERS OF PRODUCTION

This to the End That They May Realize the Happiness and Security, which Invariably Result From Sensible Home Ownership

Κατά τη διάρκεια του Β' παγκόσμιου πόλεμου, το αμερικανικό κράτος εξέδιδε "ομόλογα πόλεμου".

Ορισμένα από αυτά προσέφεραν ως ανταπόδοση -μεταπολεμικά- "μαγεντικές κατοικίες".

Από σχετική διαήρηση: «Αριεψωμένο στους στρατώπετες της παραγωγής: για να συνειδητοποιήσουν την ευτυχία και την ασφάλεια που αναμφισθήτηκα πηγάδουν από τη συνετή ιδιοκτησία κατοικίας».

πλούτος και η ανέχεια, οι εξεγέρσεις και η καταστολή τους, η οργανωμένη απομόνωση και οι αυθόρυμτες συναντήσεις, η βία της απομικής ιδιοκτησίας και οι οάσεις γενναιοδωρίας ψιθυρίζουν το μακρύ τραγούδι τους στους δρόμους της πόλης. Στην εποχή που η διείσδυση της εμπορευματικής σχέ-

ταστοφορή της γειτονιάς ως κυττάρου συλλογικής ζωής, τη μέωση των αυθόρυμτων συναντηστροφών στους δρόμους, την εξαφάνιση του μοιράσματος του δημόσιου χώρου. Ο κάτοικος της πόλης δεν ζει τον τόπο, δεν τον βιώνει, είναι ένας περαστικός που αγχωτικά τον καταναλώνει. Δεν διεκ-

"ΚΑΓΚΕΛΑ ΑΟΡΑΤΑ-ΚΑΓΚΕΛΑ ΟΡΑΤΑ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΑΣ ΧΑΜΟΓΕΛΑ"

Από τους τοίχους της πόλης

Ο πως έχουμε ήδη εξηγήσει, με τον πανοπτισμό η κυριαρχη τάξη προσταθεί να καταστήσει την εξουσία της ταχύτερη, πιο ευέλικτη, πανταχού παρούσα και άριστα αποτελεσματικότερη. Δεκάδες μικροί έντεχνοι και υπόπλοιοι κανονισμοί έχουν διαχυθεί στο κόσμο, αμέτρητες μέθοδοι ελέγχου και επιτήρησης (ορατές και αόρατες) μας συνοδεύουν σε κά

“ΚΑΓΚΕΛΑ ΑΟΡΑΤΑ-ΚΑΓΚΕΛΑ ΟΡΑΤΑ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΑΣ ΧΑΜΟΓΕΛΑ”

Από τους τοίχους της πόλης

Συνέχεια από την 3η σελίδα

Αυτή η εφιαλτική, για τους περισσότερους, εικόνα δεν είναι μια καινούργια ιδέα. Η εξουσία γνωρίζει πότε πρέπει να ανασύρει από το οπλοστάσιό της μεθόδους του μακρινού παρελθόντος. Παραθέτουμε αυτούσιο ένα απόσπασμα από το βιβλίο του Μ. Φουκώ “Επιτήρηση και τιμωρία”, όπου αναφέρεται ένας κανονισμός του τέλους του 17^{ου} αιώνα που ορίζει τα ενδεικνυόμενα μέτρα σε περίπτωση εκδήλωσης λοιμού σε μια πόλη. Οποιαδήποτε ομοιότητα με σημερινά πρόσωπα ή καταστάσεις παρακαλούμε να μη θεωρηθεί σε καμία περίπτωση τυχαία.

«Η εποπτεία λειτουργεί ασταμάτητα. Παντού το βλέμμα επαγρυπνεί: “Μια σημαντική πολιτοφυλακή, με επικεφαλής καλούς αξιωματικούς και ενάρετους πολίτες”, φρουρός στις πύλες της πόλης, στο δημαρχείο, και σε όλες τις συνοικίες, για να κάνουν το λαό να υπακούει πιο σβέτα, και να ενισχύουν την εξουσία των δημοτικών αρχόντων, “αλλά και για να προλαβαίνουν τις ταραχές, τις κλοπές και τις λεηλασίες”. Στις πύλες της πόλης, τμήματα επιτήρησης στην άκρη κάθε δρόμου, σκοποί. Ο επόπτης επικέπτεται καθημερινά τη συνοικία που έχει αναλάβει, εξετάζει αν οι επίτροποι εκτελούν τα καθήκοντά τους, αν οι κάτοικοι έχουν τυχόν παραπόνα, “αν επιτηρούν τις πράξεις τους”. Κάθε μέρα, επίσης, ο επίτροπος διασχίζει το δρόμο για τον οποίο είναι υπεύθυνος, σταματάει μπροστά σε κάθε σπίτι, διατάζει να παρουσιάζονται όλοι οι κάτοικοι στα παράθυρα (κι αντών που τα δωμάτιά τους βλέπουν στην αντή τους εξασφαλίζει πάνω στο δρόμο ένα παράθυρο όπου κανένας άλλος δεν μπορεί να εμφανιστεί), κάνει ονομαστικό προσκλητήριο, πληροφορείται για την κατάσταση του καθενός χωριστά, κι “έτοι οι κάτοικοι είναι υποχρεωμένοι να λένε την αλήθεια για να μην καταδικαστούν σε θάνατο”. Αν κάποιος δεν παρουσιαστεί στο παράθυρο, ο επίτροπος οφείλει να ζητήσει τους λόγους: “Με αντό τον τρόπο θα ανακαλύψει εύκολα αν κρύβονται νεκροί ή άρρωστοι”. Ο καθένας κλεισμένος στο κλουβί του, ο καθένας στο παράθυρό του, απαντώντας στο προσκλητήριο και εμφανιζόμενος όταν του το ζητούν – ιδού η μεγάλη επιθεώρηση ζώντων και νεκρών.»

– 3 –

Κάθε έθνος που σέβεται τον εαυτό του πρέπει να κυνηγάει και μια μεγάλη ιδέα. Έτσι, λοιπόν, για τους ολυμπιακούς του 2004 είμαστε υποχρεωμένοι, εκτός από εθελούσιοι και απλήρωτοι εργάτες των χορηγών τους, να υποστούμε και όλες τις συνέπειες που μας υπόσχονται τα περίφημα συστήματα ασφαλείας που πρόκειται να εγκατασταθούν. **Μια νέα εποχή ασφάλειας ξημερώνει.** Διαβάζουμε σε εφημερίδα ευρείας κυκλοφορίας πως:

“Η κοινοπραξία ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ με επικεφαλής την Thales Raytheon Systems (TRS) διαθέτει 35 χρόνια εμπειρία και έχει δοκιμαστεί με απόλυτη επιτυχία σε 12 ολυμπιάδες. (...) Έχει αποδείξει ότι μπορεί να συνεργάζεται αποτελεσματικά με ανθρώπους διαφορετικών εθνοτήτων και κουλτούρας παραδίδοντας έγκαιρα τα έργα της. (...) Σήμερα η κοινοπραξία ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ είναι πανέτοιμη να βοηθήσει την Αθήνα να πραγματοποιήσει το όνειρο των ελλήνων: τους καλύτερους και ασφαλέστερους ολυμπιακούς αγώνες.

Και βέβαια το έργο μας δεν θα σταματήσει με τη λήξη των ολυμπιακών αγώνων αλλά θα συνεχίσει προσφέροντας ασφάλεια και μετά το 2004.”

Η «κοινοπραξία ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ» τελικά έφυγε. Δεν συνέβη βέβαια το ίδιο και με τις “αξίες” που υπηρετούσε. Η τάξη και η ασφάλεια έρχονται για να μείνουν. Εκεί στοχεύουν οι κυρίαρχοι.

Η εμπειρία από ανάλογες διοργανώσεις στο παρελθόν (ολυμπιακοί, μουντιάλ, κλπ.), έδειξε ότι λειτουργησαν τόσο σαν αφορμή για να επιβληθεί η ιδε-

ολογία της “εθνικής υπόθεσης που πρέπει πάση θυσία να πετύχει” όσο και σαν πρόσχημα για να χτυπηθεί κάθε φωνή αντίστασης, κάθε χώρος που αμφισβήτησε την μονότονα επαναλαμβανόμενη “μοναδική αλήθεια” της εξουσίας.

Η τάξη και η ασφάλεια ποτέ δεν ήταν αρετές. Αντίθετα, στις περισσότερες περιπτώσεις λειτούργησαν ως τα ιδανικά άλλοι για την καταστολή οποιασδήποτε κίνησης, προσωπικής ή συλλογικής, ενάντια στο ρεύμα.

Η ελληνική εκδοχή φαίνεται πως δεν θα αποτελέσει εξαιρεσιμή. Το **Ολυμπιακό Κέντρο Πληροφοριών** τέθηκε ήδη σε λειτουργία στη Νέα Ιωνία, σ' ένα κτίριο απρόσπελαστο, ακόμα και για τα στελέχη της οργανωτικής επιτροπής. Πρόσβαση σ' αυτό έχουν μόνο οι 5 άντρες της ΕΥΠ που “αποκωδικοποιούν” πληροφορίες από τις βάσεις δεδομένων 37 κρατών, με τα οποία το υπουργείο δημόσιας τάξης έχει υπογράψει συμφωνία συνεργασίας.

– 4 –

Η Αττική Οδός δεν είναι ένας τυχαίος δρόμος. Αποτελεί την πιο καλά φυλασσόμενη οδό της χώρας. Συνδέει το αεροδρόμιο “Έλ. Βενιζέλος” με την πρωτεύουσα. Είναι απόλυτα περιφραγμένη. Οι κόμβοι από τους οποίους μπορεί να εισέλθεις ή να εξέλθεις είναι συγκεκριμένοι και απόλυτα ελεγχόμενοι με ηλεκτρονικά συστήματα που συνεχώς βελτιώνονται. Καθ' όλο το εικοσιτετράωδο οχήματα της εταιρείας περιπλούον και στα δύο ρεύματα της κυκλοφορίας με σκοπό να εντοπίσουν παραβάσεις. Η απρόσκοπη κίνηση των οχημάτων θα εξασφαλίζεται μέσω της εγκατάστασης και λειτουργίας ενός πρωτοποριακού ηλεκτρονικού συστήματος διαχείρισης, του ΙΤΤΜΣ (Intergated Toll & Traffic Management System), το οποίο επιτρέπει τη χρήση προϊόντων όπως έξυπνες κάρτες και ηλεκτρονικά διόδια. Όλες οι παραπάνω λειτουργίες συντονίζονται από ένα κέντρο ελέγχου, από το οποίο, μέσω δεκάδων οθονών, κάθε σχεδόν σημείο της οδού είναι ορατό.

Το ότι όλα τα παραπάνω ήδη λειτουργούν το αποδεικνύει η βράβευση ενός οδηγού ταξί, το Γενάρη του 2003, από τους υπεύθυνους της εταιρείας για τις χιλιες και πλέον διελεύσεις του από την Αττική Οδό με κατεύθυνση από και προς το αεροδρόμιο. Οι υπεύθυνοι είχαν στη διάθεσή τους στοιχεία ότι το όχημα είχε καθημερινό μέσο όρο τις έξι διελεύσεις, ημερήσιο ρεύμα τις δώδεκα διελεύσεις, ποιους κόμβους χρησιμοποιούσε συνήθως για να εισέλθει ή να εξέλθει κ.ο.κ.

Το εξωφρενικό σ' αυτή την υπόθεση δεν είναι το γεγονός ότι όλα αυτά τα συστήματα υπάρχουν και χρησιμοποιούνται, αλλά με πόσο μεγάλη ευκολία γίνονται αποδεκτά ως απολύτως θεμετά και φυσιολογικά από την πλειοψηφία της κοινωνίας.

Ένα ακόμα πρότυπο εργαστήριο ελέγχου και ηλεκτρονικής παρακολύθησης έχει εγκατασταθεί σ' ένα ιδιαίτερα κομβικό σημείο της πρωτεύουσας. Έρχεται να συναντήσει τα υπόλοιπα δεκάδες εργαστήρια επιτήρησης και ελέγχου που ολοένα και περισσότερο διαχέονται στο κοινωνικό σύμμα, προσπαθώντας να επιβάλλουν, άλλοτε με έντεχνο και άλλοτε με ωμό τρόπο, τις παλιές καλές κυριάρχες αξίες: **η συνχία, τάξη και ασφάλεια...** Με άλλα λόγια η εξουσία πανταχού παρούσα.

Εσωτερικός Εχθρός

Η συνέλευση του «Εσωτερικού Εχθρού» φιλοξενείται κάθε Δευτέρα στις 8.00 μμ στην κατάληψη Μαύρη Γάτα (Δ. Πολιορκητού 33 - Τσινάρι - Άνω Πόλη)